

بازتاب آیات و احادیث در غزلیات مولوی

www.ketab.ir

دکتر مالک شعاعی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام

سرشناسه	: شعاعی، مالک، ۱۳۵۲ -
عنوان قراردادی	: شمس تبریزی
عنوان و نام پدیدآور	: بازتاب آیات و احادیث در غزلیات مولوی/ تالیف مالک شعاعی.
مشخصات نشر	: ایلام: دانشگاه آزاد اسلامی (ایلام)، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۵۵ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۰۹۶۰-۳: ۸۵۰۰۰ ریال
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمدبن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق.شمس تبریزی -- نقد و تفسیر
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمدبن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق.شمس تبریزی -- قرآن
موضوع	: مولوی، جلال‌الدین محمدبن محمد، ۶۰۴ - ۶۷۲ق. شمس تبریزی -- احادیث
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی. واحد ایلام
رده بندی کنگره	: ۳۹۰ ش ۷۲/۲ PIR۵۲۹۷
رده بندی دیویی	: ۸۳۱۶
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۲۴۴۸۱۴۷

نام کتاب: بازتاب آیات و احادیث در غزلیات مولوی

تألیف: مالک شعاعی

تایپ و صفحه‌آرایی: صادق شعاعی

طرح جلد: قدرت ملکی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

ناشر: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام (تلفن: ۸-۲۲۲۷۵۲۶ ؛ تلفکس: ۲۲۲۷۵۳۱)

(ایلام، انتهای بلوار دانشجو، ص. پ: ۴۴۷ کد پستی: ۶۹۳۱۱-۳۳۱۴۵، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایلام)

چاپ اول: ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیش گفتار
فصل اول:	
۷	زندگی مولانا
۱۹	نکاتی درباره‌ی غزلیات شمس
۲۲	تکرار در شعر مولوی
۲۵	غزلیات شمس و صناعات ادبی برگرفته از قرآن و حدیث
فصل دوم:	
۳۱	پیامبران و دیوان کبیر
۳۱	حضرت آدم (ع)
۴۲	ابراهیم
۵۰	ادریس
۵۰	الیاس
۵۲	ایوب و بلاها
۵۴	خضر
۵۴	صالح
۵۵	داوود
۵۹	سلیمان
۶۹	حضرت عیسی
۸۱	لوط

۸۲	 حضرت محمد (ص)
۸۴	 مریم
۸۹	 موسی
۱۰۲	 نوح
۱۰۶	 هاروت و ماروت
۱۰۸	 یوسف
۱۱۶	 یونس (ع)
۱۱۹	 نموده‌های دیگر آیات در دیوان کبیر
فصل سوم:	
۲۷۵	 احادیث در کلیات شمس
۳۹۷	 فهرست‌ها
۳۹۹	 کشف الآیات
۴۲۹	 کشف الاحادیث
۴۴۷	 فهرست منابع

پیش‌گفتار

در طول تاریخ اسلام، پس از قرآن، احادیث و اخبار و استناد به آن‌ها، موثوق‌ترین سخن اعتقادی بوده است علاوه بر آن که مفسران، محدثان و عالمان در تداول و حفظ آن کوشیده‌اند شاعران عرب و عجم نیز به خاطر استواری و فصاحت کلام خویش از آن‌ها بهره برده‌اند و این امر آمیختگی عرفان و معارف اسلامی با شعر در پی داشته است و فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی را غنی گردانیده است.

استفاده از احادیث و آیات علاوه بر این که بر جزالت و فصاحت کلام می‌افزاید، آرایش لفظی و معنوی را نیز به دنبال دارد بنابراین شاعران بسیاری از احادیث و مضمونشان تأثیر پذیرفته‌اند که مولوی سرآمد آن‌هاست. در میان آثار مولوی، غزلیات شمس – چون سایر آثارش – مجلای مناسبتی در اثر پذیری از آیات و احادیث به شمار می‌آید و این امر یکی از بسترهای جاودانگی مولوی است.

لذا این کتاب تلاشی است برای استخراج آیات و احادیثی که مولوی در دیوان کبیر به صورت مستقیم یا غیر مستقیم به کار برده است تا روح عرفانی، رازها و زیبایی‌های این اثر بیش‌تر هویدا گردد بنابراین ضمن ذکر آیه یا حدیث، صورت بسامدی تمامی بیت‌هایی که در غزلیات شمس با آن‌ها ارتباط معنایی یا لفظی دارند، آورده می‌شود. ممکن است موضوعی در آیات متعددی آمده باشد یا مضمونی را بتوان از چندین آیه استنباط نمود، همه‌ی آن آیات در کنار هم چیده شده است.

بهره‌گیری گسترده از قرآن و داستان زندگی پیامبران در غزلیات شمس ناشی از آشنایی عمیق مولوی با معارف اسلامی و تداوم تأمل و تدبیر در قرآن و حدیث و تفاسیر قرآن است وقتی که دیدار با پیری چون شمس چنین انقلاب و شوری در دل مولوی می‌آفریند تدبیر در زندگی بزرگان دین، غلیان هیجان در پی خواهد داشت مگر نه اتحاد انبیا و اولیا از نظر روحی نتیجه‌ی اشتراک در روح و نور حقیقت واحد آن‌هاست؟

خواه بین نورش ز شمع غابریں

خواه بین نور از چراغ آخرین

ناگفته پیداست دل و جان انبیا و اولیا محل تحدیث و الهام الهی است بنابراین استمساک از آن‌ها بصیرت‌بخش و بسط‌آفرین است و ضمن دریافت حقایق می‌تواند آبشخور سخن را بر روی مستسقیش بگشاید.

www.ketab.ir

مالک شاعری
اردیبهشت ۱۳۹۱

۱- در اصطلاح صوفیان واردی است غیبی بر قلب سالک که در آن حالت خود را در انبساط و گشایش و فتوح می‌بیند.
کی‌منش، عباس، پرتو عرفان، ج ۱، چاپ اول، انتشارات سعدی، تهران، ۱۳۶۶، ص ۲۳۸.